

Adapt Institute

**Strategická komunikácia
na podporu prítomnosti
Mnohonárodnej bojovej skupiny
NATO na Slovensku**

MINISTERSTVO
ZAHRAŇIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Realizované s finančnou podporou Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky v rámci dotačného programu medzinárodné vzťahy a zahraničná politika SR. Za obsah tohto dokumentu sú výlučne zodpovední Adapt Institute a Gerulata Technologies.

Autori

Martin Brezina - Gerulata Technologies

Peter Dubóczy - Infosecurity.sk / Adapt Institute

Matej Kandrik - Adapt Institute

Október 2022

ÚVOD

Mnohonárodná bojová skupina NATO (NATO Multinational Battlegroup, ďalej len "NATO MN BG") je na Slovensku prítomná od apríla 2022. Je reakciou na bezprecedentnú ruskú agresiu na Ukrajine v podobe plnoformátovej vojny. Predstavuje zhmotnenie členstva Slovenskej republiky v NATO a posilnenie obranného a odstrašujúceho efektu východného krídla aliancie.

Ide o dva hlavné dôvody, ktoré viedli k realizácii výskumu. NATO je v slovenskom informačnom priestore dlhodobo terčom širšieho rámca negatívnych komunikačných aktivít vrátane dezinformačných kampaní. Vojna na Ukrajine tento jav len prehĺbila. Zároveň je naša časť východného krídla NATO popri Pobaltí či regióne Čierneho mora len málo diskutovanou témou. Nárast významu tém národnej bezpečnosti len podčiarkuje potenciál pre ich zneužitie, najmä ak nebudú relevantní aktéri pripravení na ich komunikáciu.

Cieľom výskumu je identifikovať línie komunikácie, ktorá sa v slovenskom informačnom priestore venovala prítomnosti NATO MN BG. Snaží sa poskytnúť analýzu s dôrazom na identifikáciu nasledujúcich parametrov: aktéri, sentiment, uplatnenie tém a naratívov.

Výskum sa snaží čitateľom poskytnúť komplexný pohľad na komunikáciu prítomnosti NATO MN BG ako súčasť širšieho rámca obranných a bezpečnostných tém. Jeho obsah je využiteľný členmi expertnej komunity zameranej na strategickú komunikáciu. Svoje uplatnenie môže nájsť aj na úrovni nastavenia komunikácie relevantných ministerstiev, inštitúcií, ale aj silových zložiek. Pre maximalizáciu praktických prínosov štúdie sme v plnom rozsahu zohľadnili závery expertného okrúhleho stola za účasti relevantných českých a slovenských inštitúcií a think-tankov, ktorý sme realizovali začiatkom októbra.¹

Dokument je štrukturovaný v piatich častiach. V prvej ponúka odporúčania vyplývajúce z analýzy informačného priestoru a výskumu samotného. Špecifiká a faktory ovplyvňujúce stav informačného prostredia a komunikácie relevantných tém sú opísané v druhej časti. Tretia časť sa sústreďuje na celkový obraz sentimentu, ktorý bol zaznamenaný pri komunikácii aktérov. Zároveň

¹ Prezentované zistenia čiastočne vychádzajú zo štúdie [Communicating Defence in Slovakia and the Czech Republic: Mapping Actors and Narratives online](#).

analyzuje primárne a súvisiace témy, v rámci ktorých bola prítomnosť NATO MN BG komunikovaná. Štvrtá časť sa venuje analýze sentimentu konkrétnych aktérov, sústreďuje sa na použité naratívy v komunikácii. V priloženej metodológii sa nachádza podrobný opis a vysvetlenie dizajnu výskumu.

ZHRNUTIE

Prítomnosť NATO MN BG na Slovensku sa s výnimkou niekoľkých momentov nestala skutočne silne rezonujúcou verejnou témou. Prevažujúci nezáujem antisystémového dezinformačného ekosystému prenechal v online priestore tému prítomnosti politickým predstaviteľom, inštitúciám a médiám komunikujúcim o NATO MN BG neutrálne alebo s pozitívnym sentimentom. Schopnosť systematicky a kontinuálne udziavať tému prítomnú v informačnom priestore je dôležitá pre postupné budovanie povedomia a pozitívnej pamätovej stopy.

Najsilnejšie negatívne naratívy boli spojené s NATO MN BG len nepriamo. Išlo o kritiku výmeny systémov protivzdušnej obrany S-300 za systémy Patriot či údajnú krádež častí systému Patriot z letiska v Sliachi. Hoci z formálneho hľadiska komponent protivzdušnej obrany nijako nesúvisí s pozemným komponentom NATO MN BG, nie sú takto vo verejnej komunikácii odlišované. Pochopiteľná komunikačná skratka v zmysle “spojeneckej/NATO prítomnosti” však rozširuje spektrum oblastí, z ktorých môže prísť informačný útok poškodzujúci NATO MN BG.

Doterajší nízky záujem dezinformačných aktérov sa môže kedykoľvek zmeniť. Reálna, propagandou zveličená či úplne vykonštruovaná negatívna udalosť má vzhľadom na špecifiká slovenského informačného priestoru vždy potenciál rýchlo eskalovať do škodlivého informačného incidentu so širšími implikáciami. Monitoring a vyhodnocovanie informačného prostredia preto ostáva základným východiskom zmiernovania daných rizík. Užitočným partnerom v tomto úsilí môžu byť mimovládne organizácie dlhodobo aktívne v monitorovaní pôsobenia antisystémového dezinformačného ekosystému na Slovensku.

V rámci StratCom úsilia na podporu prítomnosti NATO MN BG na Slovensku pre potrebu ďalšej analýzy odlišujeme jeho vnútornú a vonkajšiu časť. Vnútnú časť tvoria aktivity, procesy, opatrenia a úlohy vedúce k podpore komunikácie s

domácimi publikami. Na takticko-operačnej úrovni sa jedná najmä o prácu s miestnou politickou reprezentáciou a obyvateľmi obcí v priamom kontakte v mieste nasadenia NATO MN BG. Účelom je nastavenie komunikačných kanálov, povedomia a dobrých vzťahov. Žiadúcim efektom je zisk sympatií miestneho obyvateľstva a súčinnosti politických zástupcov. V takomto stave je vznik zásadných negatívnych dôsledkov z možných incidentov pre NATO MN BG zmiernený na akceptovateľnú mieru. Tieto aktivity si realizuje NATO MN BG priamo, ale v koordinácii s nadriadeným národným celkom a ďalšími aktérmi, ak to vyžadujú špecifiká konkrétnej situácie.

Na strategickej úrovni ide najmä o celý komplex komunikačných aktivít (tlačové správy a besedy, vystúpenia v médiách, sociálne siete a pod.) exponované presuny jednotiek a cvičenia a komunikácia národných politických predstaviteľov a inštitúcií smerom k domácemu publiku.

Vonkajšiu časť StratCom tvoria aktivity, procesy, opatrenia a úlohy vedúce k podpore komunikácie so zahraničnými publikami. Imidž zodpovedného, kvalitne pripraveného a vybaveného hostiteľského štátu musí stáť na neustálej snahe zlepšovať podmienky pre nasadené sily. Vzťahy s participujúcimi štátmi nemožno nijako podceňovať. Návštevy ich politických a vojenských predstaviteľov, štátne sviatky, významné výročia a obdobné udalosti si vyžadujú zvýšenú pozornosť a dôraz hostiteľskej strany. Toto by mala zohľadňovať zvýšená aktivita slovenských zastupiteľstiev v zahraničí. Zapojenie do NATO MN BG jednoznačne kvalitatívne posúva bilaterálne vzťahy hostiteľskej a participujúcich krajín. Voľba Českej republiky ako vedúceho štátu NATO MN BG poskytuje vzhľadom na spoločnú históriu, jazykovú a socio-kultúrnu blízkosť enormný potenciál rozvíjať spoločné komunikačno-informačné kampane.

ODPORÚČANIA

1. Kontinuálne zdieľanie a výmena informácií medzi aktérmi zapojenými do StratCom úsilia na podporu prítomnosti NATO MN BG je základným predpokladom úspechu. Či už ide informáciu o plánovanej rotácii, vysokej politickej návšteve či zachytenej škodlivej dezinformácii, včasné zdieľanie zväčšuje priestor na patričnú reakciu. Dohoda na systéme včasného varovania sa javí ako krok s veľkou pridanou hodnotou.

2. Pridaná hodnota StratCom aktivít realizovaných veľkým počtom aktérov spočíva v koordinácii. Jasné vymedzenie rozhodovacieho procesu, zodpovedností, úloh, kontaktných bodov a ich dodržiavanie pomôže znížiť trenie medzirezortnej a medzinárodnej spolupráce. Stála pracovná skupina alebo obdobný formát môže byť vhodným nástrojom užšej koordinácie.
3. Komunikáciu čelných politických predstaviteľov musí dopĺňať systematická komunikácia inštitúcií vrátane ozbrojených síl. Posilňovanie kapacít a vznik nových komunikačných spôsobilostí je pozitívnym trendom. Plné využitie potenciálu však vyžaduje aj zmenu internej organizačnej kultúry, ktorá zmocňuje širší okruh osôb k verejnej komunikácii a mediálnym výstupom. So špecifickou prípravou, komunikačnými tréningami môže pomôcť NATO StratCom COE.
4. Krátky odkaz či pozitívnu zmienku o NATO MN BG je často možno jednoducho a prirodzene začleniť aj do komunikácie o témach, ktoré nie sú nevyhnutne s NATO MN BG priamo spojené. Aj takáto nepriama komunikácia pomáha vytvárať povedomie a pozitívnu pamäťovú stopu.
5. Aktívna propagácia najmä zapojenia “malých národov” NATO MN BG narúša klasický protizápadný naratív prezentujúci NATO ako nástroj amerického imperializmu. Zapojenie spojencov netreba umenšovať, ale pristupovať k jeho propagácii so zvýšenou citlivosťou. Jednou z možností prezentácie je účasť na podujatiach ako sú napr. Tankové dni v Trenčíne, festival SIAF či vybrané spomienkové a pietne akcie za účasti OS SR.
6. Získané praktické skúsenosti z fungovania medzinárodného a medziinštitucionálneho StratCom úsilia by mali byť priamo zužitkované pri tvorbe Koncepcie strategickej komunikácie Slovenskej republiky, Stratégie boja proti hybridným hrozbám či konkrétnych komunikačných stratégií a plánov rezortov. Tvorba koncepčných dokumentov informovaná dobrou praxou je nutnosťou pre ich funkčnosť.
7. Priestor pre zapojenie mimovládnych organizácií existuje na viacerých úrovniach a modeloch zapojenia. Pomerne silná a dobre rozvinutá odborná analytická komunita môže byť zapojená do budovania situačného povedomia skrz priebežný monitoring informačného priestoru či špecifické výskumné zadania. Na lokálnej úrovni môžu byť miestne športové či strelecké organizácie,

kluby vojenskej histórie či obdobné spolky vhodným zahustením lokálnej siete partnerov.

ŠPECIFIKÁ SLOVENSKEHO ONLINE INFORMAČNÉHO PRIESTORU

Najefektívnejšími komunikátormi v online priestore v zmysle objemu generovaných interakcií sú jednoznačne politickí aktéri. Komunikácia je vysoko personalizovaná a sentimentálne zafarbená. Slovenský online informačný priestor je výrazne štruktúrovaný. Jasne odlišiteľné sú klastre komunikujúce s prozápadným a protizápadným sentimentom, podobne ich centrálna a okrajová časť. Témy spojené s obranou sú dnes typicky komunikované v súvislosti s vojnou na Ukrajine, pôsobením NATO či dodávkami vojenskej techniky pre bojujúcu Ukrajinu. Úzkoprofilové témy, ako napr. špecifické vojenské cvičenia, modernizačné programy a podobne, rezonujú v informačnom priestore len málo. Naopak široké témy so silným politickým elementom ako napríklad americké vojenské základne na Slovensku či vojenská pomoc Ukrajine majú neprekvapivo vysoký virálny potenciál.

Telegram je dnes dôležitou bránou pre vstup ruského obsahu do slovenského informačného prostredia. Význam schopnosti monitoringu tejto platformy preto významne narastá, hoci z kvantitatívneho pohľadu ide o stále skôr okrajovú sociálnu sieť. Facebook ostáva primárnou platformou medzi online sociálnymi sieťami. Zaujímavosťou je, že svojou výkonnosťou v zmysle množstva interakcií slovensko-jazyčný Facebook prekonáva česko-jazyčný, a to aj napriek tomu, že ten český má viac používateľov.

Extrémna pravica, ľavica a prokremelskí aktéri si od roku 2014 úspešne vytvorili svoje vlastné informačné subsystémy tvorené proxy médiami, blogmi či skupinami a stránkami na rozličných sociálnych sieťach. Facebook si udržiava pozíciu primárnej sociálnej siete, avšak antisystémový dezinformačný ekosystém má jednoznačne multiplatformovú prítomnosť. Tento ekosystém vykazuje synkretický charakter, pôsobí bez ideologického pozadia. Za posledné dva roky bol tento ekosystém pôvodcom každej vážnej komunikačnej krízy alebo aspoň jej zásadným amplifikátorom. Geopolitické témy spojené s Ruskom sú silne zastúpené v slovenskom informačnom priestore naprieč jeho jednotlivými časťami. Deliaci čiara je veľmi jasne viditeľná. Táto téma je silne polarizujúca,

čomu zodpovedajú aj pozície a stratégie komunikácie dominantných aktérov. Väčšina komunikácie tém ruskej geopolitiky má proruskú orientáciu.

To, že sú dané témy ľahko a efektívne využiteľné (zneužiteľné) rôznymi aktérmi, nie je prekvapením. Tieto zistenia analýzy informačného priestoru podporujú dlhodobé trendy viditeľné v prieskumoch verejnej mienky. Napríklad [prieskum YouGov](#) z mája 2022 ukázal, že takmer tretina Slovákov v danom čase považovala NATO za agresora. Podobne aj [prieskum](#) realizovaný v máji slovenskými univerzitami ukázal, že mnohí Slováci pripisujú zodpovednosť za konflikt samotnej Ukrajine (38 % opýtaných) a NATO (35 % opýtaných). Prieskum [GLOBSEC Trends 2022](#) mapujúci vnímanie vojny na Ukrajine v podmienkach štátov strednej a východnej Európy ukázal na Slovensku najsilnejšiu podporu tvrdenia, že za konflikt je zodpovedný Západ, ktorý provokoval Rusko. S tvrdením súhlasilo až 28 % opýtaných, pričom 16 % respondentov súhlasilo aj s ďalším tvrdením, že vinná je samotná Ukrajina, ktorá potláčala práva rusky hovoriaceho obyvateľstva na svojom území. Podľa rovnakého prieskumu tiež slovenskí občania považujú Ukrajinu za bábku Západu (myslí si to 23 % opýtaných v prieskume), či dokonca za súčasť Ruska (13 % opýtaných).

Zároveň sa v prípade relevantných tém ukazuje vysoký potenciál pre ich prepojenie s témami domácej politiky na celonárodnej aj lokálnej úrovni. V súvislosti s pôsobením NATO MN BG a NATO všeobecne sa tento jav objavil najmä v kontexte vojny na Ukrajine. Problematickú komunikáciu s negatívnym sentimentom tvoria stanoviská stojace na rétorike, ktorá uplatňuje jednoduchý princíp: akákoľvek pomoc Ukrajine zo strany Slovenska má byť na úkor potrieb bežných slovenských občanov či štátnych záujmov. Daný postoj možno dobre ilustrovať na dodávke slovenského systému protivzdušnej obrany S-300, ktorá bola vykreslená ako nezodpovedné a nebezpečné rozhodnutie, ktoré znižuje obranyschopnosť Slovenska.

Naopak, úspešná a pozitívna komunikácia zo strany štátnych predstaviteľov či inštitúcií voči NATO stojí predovšetkým na dvoch princípoch. Po prvé, Alianciu vykresľovali ako záruku slobody, suverenity a bezpečnosti pre Slovensko. Po druhé, zobrazovali rozhodnú jednotu a súdržnosť reakcie Aliancie na rastúcu ruskú agresivitu. Tieto dva princípy sa zdali byť účinné vo vzájomnej podpore.

ANALÝZA SENTIMENTOV A TÉM

Počas analyzovaného obdobia nebola prítomnosť NATO MN BG priamo terčom útokov prokremelských alebo iných vplyvových aktérov. Najvýraznejším priamym negatívnym naratívom bolo zobrazovanie NATO MN BG ako okupačnej sily a jej prítomnosti ako straty suverenity. Tieto naratívy presadzovala okrajová krajne pravicová strana Slovenské hnutie obrody a niektorí ďalší aktéri. Historická analógia s augustom 1968 sa zámernie využívala na vyvolanie emócií. Vhodnou reakciou bola vlastná kampaň ÚV SR, MZV SR, ÚV ČR, PZ SR či Veľvyslanectva Spojených štátov na Slovensku, ktorá porovnávala vpád “spojencov” Varšavskej zmluvy s aktuálnou prítomnosťou NATO.

Nepriamo najúspešnejšie negatívne posolstvá súviseli so systémami Patriot nahrádzajúcimi S-300 a vojenskou prítomnosťou USA (pokračovanie útokov na DCA) a referendum o vojenskej základni na Sliachi. Prítomnosť NATO MN BG, rozmiestnenie systémov protivzdušnej obrany Patriot či dokonca spojenecká ochrana slovenského vzdušného priestoru sa často komunikovali spoločne ako "prítomnosť NATO". Deje sa tak nielen v médiách, ale aj v oficiálnej komunikácii inštitúcií a politických aktérov. Takéto zjednodušenie je síce pochopiteľné, ale prináša aj určité riziká. Je potrebné očakávať vedľajší efekt. Ak dôjde k akémukoľvek negatívnemu vývoju v rámci týchto troch samostatných oblastí, reputačne môže utrpieť prítomnosť spojencov na Slovensku ako celok.

Sentiment	Počet príspevkov	Počet interakcií	Počet komentárov	Počet zdieľaní
Negatívny	38	65 310	3 508	10 817
Neutrálny	207	63 618	9 918	2 828
Pozitívny	172	131 644	7 644	6 085
Celkovo	407	260 572	21 070	19 730

Tabuľka č. 1: Prítomnosť sentimentov v analyzovanom súbore údajov

Zaznamenali sme obmedzený záujem a úroveň informačnej aktivity antisystémového dezinformačného ekosystému proti prítomnosti NATO MN BG, aj keď témy súvisiace s NATO sú zvyčajne výrazne cielené. Primárna pozornosť bola v sledovanom období na témach spojených s vojnou na Ukrajine, špecificky

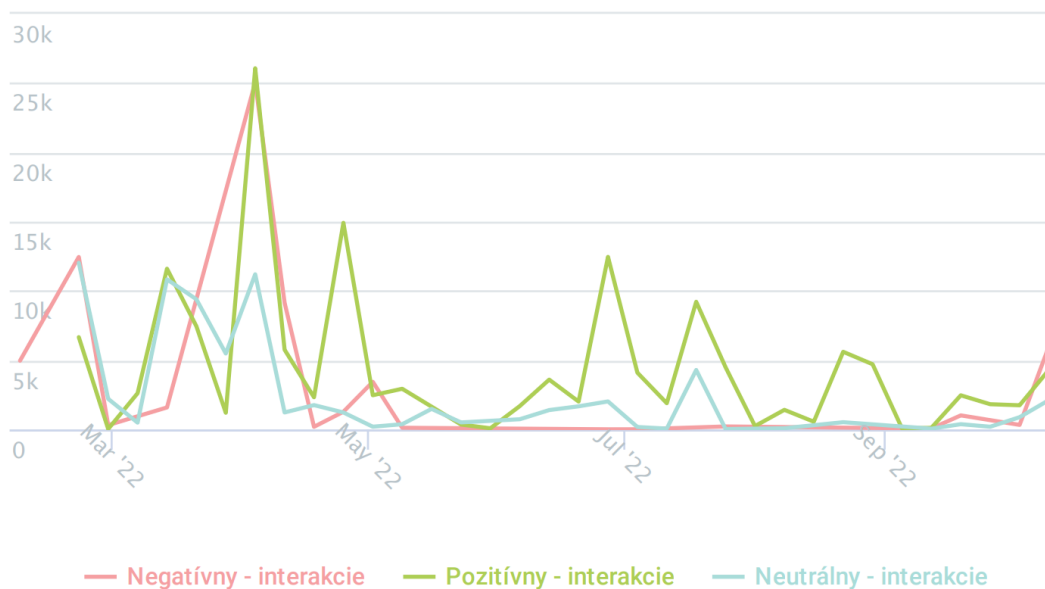
vojenskou pomocou, utečencami či rastúcou cenou energií. Tieto témy pravdepodobne nasýtili informačný priestor do takej miery, že NATO MN BG je sekundárnou alebo terciárnou témou.

V analyzovanom súbore údajov prevládal obsah s neutrálnym sentimentom, keď sa o NATO MN BG vyjadrovali najmä médiá, inštitúcie a čiastočne aj politickí aktéri. Silne zastúpený bol aj pozitívny obsah, ktorý generoval najvyššiu mieru interakcií. Negatívny obsah bol relatívne zriedkavý, ale veľmi účinný pri generovaní interakcií. Pozoruhodný je vysoký počet zdieľaní obsahu označeného negatívnym sentimentom. Aj napriek nízkemu počtu príspevkov možno označiť obsah s negatívnym nábojom za virálny. Príspevky s jednoznačne pozitívnym sentimentom boli zväčša publikované stránkami politických inštitúcií, ale aj niektorými politikmi a tradičnými médiami. Obsahovali primárne informácie o [získaní](#) jednotlivých batérií systému Patriot ako náhrady za systém protivzdušnej obrany S-300 a [zabezpečení](#) ochrany a obrany Slovenskej republiky, alebo informácie o priebehu spoločných [cvičení](#) so spojencami v rámci NATO MN BG. Negatívny sentiment sa viazal na širšie spektrum tém, ktoré väčšinou obsahovali naratív o [zafahovaní](#) Slovenskej republiky do vojny vojenskými štváčmi vo vláde, alebo o nevhodne nastavenom [nákupe](#) systému Patriot, ktorý Slováci údajne nechcú. Príchod príslušníkov Mnohonárodnej bojovej skupiny bol negatívne vykresľovaný ako nástroj [militarizácie](#) Slovenska a nezodpovedného prilievania oleja do ohňa, ktoré neprináša žiadne konštruktívne riešenie. V krajnom prípade bol ale [prezentovaný](#) aj ako prostriedok k postupnej okupácii našej vlasti vojskami NATO. V tomto kontexte bola zdôrazňovaná potreba mieru a neutrality Slovenska.

Výsledky štúdie ukazujú, že obsah s pozitívnym sentimentom dominoval v počte interakcií počas celého sledovaného obdobia. Zároveň sa spoločne s neutrálnym obsahom objavoval kontinuálne. Negatívnejmu obsahu sa však napriek nízkemu počtu príspevkov však v niektorých momentoch podarilo pozitívnemu obsahu konkurovať. Situácia ukazuje, že téma viac-menej ostala pod prahom pozornosti problematických aktérov. Napriek tomu si všimame najmä prvotnú vlnu reakcií, ktoré prítomnosť NATO MN BG označovali za nechcenú militarizáciu Slovenska. Toto obdobie sprevádzali aj naratívy o tajnom sprisahaní či rétorika opakujúcej sa histórie v podobe okupácie nacistami. Tento naratív sa objavil najmä v súvislosti s rozmiestnením nemeckých jednotiek a systému Patriot. V širšom kontexte vojny na Ukrajine bol amplifikovaný aj naratív o tom, že Slovensko sa podobnými krokmi stáva kľúčovým terčom Ruskej federácie. Dané naratívy šírili

a o vysokú mieru interakcií sa pričínili najmä Eduard Chmelár a Ľuboš Blaha, sekundovali im stránky Artur Bekmatov a Socialisti. Počas marca dominoval v počte príspevkov a interakcií obsah s pozitívnym sentimentom, ktorý tvorili viaceré inštitúcie či štátni predstavitelia. Jadro komunikácie tvorili posolstvá o postupnom príchode prvých jednotiek systému Patriot a ďalších plánoch na posilnenie východného krídla NATO. V prípade pozitívneho obsahu bola kontinuálne prítomná komunikácia ministra obrany SR, napríklad aj prostredníctvom rubriky “Týždeň v obrane”.

Sentiment - obsah a interakcie

Graf č. 1: Prítomnosť sentimentov v analyzovanom súbore údajov

Vrchol pozornosti zažila sledovaná téma v priebehu apríla 2022, kedy bol Ukrajine poskytnutý systém S-300. V rámci pozitívneho obsahu prebiehala kontinuálna informačná kampaň, ktorou sa viacerí štátni aktéri snažili verejnosti vysvetliť potrebu solidarity s Ukrajinou a zároveň poukázať na výhody systému Patriot. Komunikácia prebiehala na viacerých úrovniach, opätovne však bola do značnej miery personalizovaná ministrom obrany SR, ktorý tému prezentoval aj v mediálnom priestore. Mimo toho boli aktérmi tejto kampane najmä Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí, Ozbrojené Sily SR, ale aj ambasády. Do pozitívnej komunikácie sa pridali aj niektoré politické strany. Tie najmä reagovali na vyjadrenie Roberta

Fica, v ktorom označil poskytnutie S-300 Ukrajine za ohrozenie národnej bezpečnosti. Reakciu zo strany expertov však vyvolali aj vyhlásenia, ktoré v porovnaní s S-300 systém Patriot označili za menej účinný. Súčasť ďalšieho pozitívneho obsahu tvorili najmä debunky zamerané na vysvetlenie bezprecedentnej agresie Ruska a tému obranyschopnosti Slovenska. V priebehu apríla sa taktiež realizovala návšteva nemeckého prezidenta Steinmeiera. Symbolicky, a v duchu kampane #SilnejšíSpolu, navštívili spoločne so slovenskou prezidentkou aj základňu v Sliachi. Okrem posilnenej aktivity Nemeckého veľvyslanectva na Slovensku si všímame aj začiatok aktivity Ozbrojených Síl SR, ktoré verejnosť informujú o priebehu cvičení NATO MN BG. Čo sa týka negatívneho obsahu, ten naďalej obsahoval naratívy o vojnových štváčoch a výzvach na mier. Ako sme už spomínali vyššie, negatívny obsah sa predovšetkým viazal na porovnávanie systémov S-300 a Patriot. Poskytnutie systému S-300 Ukrajine malo byť v očiach problematických aktérov potvrdením toho, že Slovensko sa pre Rusko stalo nepriateľom alebo terčom. O ohrození národnej bezpečnosti sa naratívy šírili aj v kontexte kritiky toho, že nový systém Patriot nie je majetkom SR. V kontexte negatívneho obsahu je zároveň potrebné upozorniť na zvýšenú aktivitu kanálov na Telegramu.

Po apríli však téma prítomnosti NATO MN BG na Slovensku v priestore problematických aktérov šíriacich negatívny obsah v podstate zaniká. Za posledné snahy možno označiť kampaň Slovenského hnutia obrody, ktoré v rámci svojej širokej komunikačnej siete členov strany a regionálnych pobočiek šírilo naratív o okupácii Slovenska cudzími vojskami. Ďalšia komunikácia obsahu s pozitívnym sentimentom prebiehala na kontinuálnej báze až do konca sledovaného obdobia. Opätovne išlo najmä o aktivity ministra obrany SR, samotného Ministerstva obrany, ale aj Ozbrojených Síl SR. Občasne sa k pozitívne ladenej komunikácii pridala aj prezidentka Zuzana Čaputová. Vo väčšej miere si všímame komunikačné aktivity samotnej stránky NATO Multinational Battlegroup in Slovakia a Velitelství pozemních sil ČR. Klúčom ďalších kampaní, ktoré zahŕňali úspešnú koordináciu komunikačných aktivít na úrovni viacerých štátnych inštitúcií, je najmä posolstvo zvyšovania slovenskej obranyschopnosti a potvrdenie hodnoty vnútroaliančných spojení. Pozitívne je potrebné hodnotiť aj zvýšenú aktivitu Úradu vlády SR či informovanie širokej verejnosti o príprave, cvičeniach a každodennom fungovaní vojakov NATO MN BG.

V rámci analyzovaného obsahu sa suverénne najvyšší počet príspevkov zameriaval na tému systému Patriot, pričom dané príspevky spolu niesli aj

najvyšší počet interakcií. Z hľadiska úspešnosti podľa kritéria počtu interakcií sa najvyššie umiestnili príspevky pochádzajúce od štátnych predstaviteľov a inštitúcií – primárne publikované stránkou Ozbrojených síl SR, Ministerstva obrany SR, ministra obrany Jaroslava Naďa, predsedu vlády Eduarda Hegera či prezidentky Zuzany Čaputovej. Tie mali zväčša informatívny formát, zameriavali sa na vysvetlenie udalostí alebo na [vyvracanie](#) klamlivých tvrdení a obvinení voči vláde. Nachádzali sa tu však aj príspevky antisystémových aktérov a dezinformačných zdrojov. Tie [hovorili](#) zväčša o vláde ako o vojnových štváčoch, ktorí zatahujú Slovensko do vojny. Vyjadril sa tak aj poslanec Ľuboš Blaha, ktorého účet na Facebooku bol medzičasom zablokovaný, ale viaceré príspevky boli zdieľané inými stránkami v plnom znení. Blaha v kontexte systému Patriot [hovoril](#) o zatahovaní do vojny, ohrození slovenských rodín a šírení protiruskej hystérie, ktorá aj tak Ukrajine nepomôže. Vyskytli sa ale aj [tvrdenia](#) o tom, že systém Patriot je málo účinný, čo malo byť dokázané neschopnosťou Saudskej Arábie prostredníctvom systému bojovať proti jemenským povstalcom. Patriot tiež údajne [nevedel](#) ničť presne riadené ruské rakety na Ukrajinu a [nebol](#) dostatočnou náhradou za protivzdušný systém S-300, ktorý bol presunutý na Ukrajinu. Podľa viacerých príspevkov mala dohoda o nahradení S-300 systémom Patriot [predstavovať](#) príklad amaterizmu vlády, pričom bola údajne vykonštruovaná bez vedomia verejnosti, ktorá bola zradená vojnovými štváčmi vo vláde. Stiahnutie batérie Patriot bolo [interpretované](#) ako zbabelý krok vojakov NATO, ktorý mal ukázať pravú tvár Aliancie. Jedinou cestou pre zaistenie bezpečnosti tak malo byť vyhlásenie vojenskej neutrality a vystúpenie z vojensko-politického paktu NATO.

Mozaiku základných informácií vytváral najmä obsah s pozitívnym a neutrálnym sentimentom. NATO Multinational Battlegroup bola relevantnými aktérmi komunikovaná ako stelesnenie členstva v NATO, ktoré nám zaručuje bezpečnosť. Kľúčovým motívom v prípade pozitívne ladeného obsahu bol najmä dôraz na jednotu spojencov. Tá bola komunikovaná aktérmi naprieč celým sledovaným priestorom (minister obrany, MO SR, MZVaEZ, Ozbrojené sily a ďalší). Súčasťou pozitívnej (v niektorých prípadoch neutrálnej) komunikácie boli aj aktivity veľvyslanectiev spojencov, predovšetkým [Nemecka](#) a [USA](#). Predovšetkým v prípade partnerstva s Nemeckom je potrebné oceniť kontinuálnu komunikáciu bilaterálnych stretnutí a koordinácie v oblasti sledovanej témy. Stránka Nemeckého veľvyslanectva v Bratislave taktiež [informovala](#) o každodenných činnostiach a solidarite vytváranej vojakmi NATO MN BG. O čosi menej

rezonovali okrajové témy, do ktorých radíme aj dezinformačné naratívy súvisiace s leteckou základňou Sliač. Zaujímavým zistením je to, že aj napriek dlhodobej prítomnosti tohto naratívu (napr. Sliač by mal byť americkou základňou pre okupáciu Slovenska) sa nestretol s vysokou odozvou publika. V počte príspevkov a dosiahnutých interakcií dokonca zaostáva aj za kauzou strateného vojenského vybavenia, ktorej sa venujeme nižšie. Relatívne nízkej pozornosti sa dostalo aj témam súvisiacim s naratívmi o okupácii Slovenska vojakmi NATO či snahám o vytvorenie analógie medzi súčasným pôsobením NATO MN BG a vojskami Varšavskej zmluvy v roku 1968. Všeobecný naratív okupácie šírili najmä aktéri pôsobiaci pod vlajkou Slovenského hnutia obrody, ktorým sa ako okrajovým aktérom nepodarilo tento naratív amplifikovať.

Téma	Počet príspevkov	Počet interakcií	Počet komentárov	Počet zdieľaní
System Patriot	233	183 039	16 020	15 278
Základné informácie	201	65 141	4 859	2 891
Iné	160	46 509	3 052	3 295
Stiahnutie batérie systému Patriot	32	8 293	788	583
Letecká základňa Sliač - stratené vybavenie	10	5 201	895	309
Analógia s rokom 1968	7	3 621	371	469
Letecká základňa Sliač - americká základňa/ referendum	2	668	20	21
Prítomnosť NATO BattleGroup ako "okupácia"	18	233	16	73

Tabuľka č. 2: Počet príspevkov a interakcií k skúmaným témam

ANALÝZA AKTÉROV A NARATÍVOV

Komunikácii s pozitívnym sentimentom dominujú politickí a inštitucionálni aktéri. Minister obrany SR bol najaktívnejší z hľadiska počtu príspevkov a zároveň aj najúspešnejší pri vytváraní interakcií. Počas sledovaného obdobia pravidelne informoval o novom vývoji v kontexte [príchodu](#) vojakov NATO MN BG, [nákupu](#) systému Patriot a jeho [dovozu](#) na Slovensko, ako aj o celkovej úrovni obrany SR. V mnohých prípadoch išlo o príspevky simultánne zdieľané Ministerstvom obrany SR. V rámci obsahu publikovaného ministrom a jeho rezortom sme teda sledovali značnú koherentnosť. Sledované témy rovnako zapadali do agendy Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré vytvorilo vlastnú informačnú kampaň zameranú na [príchod](#) vojsk bojovej skupiny, význam [posilňovania](#) obrany východného krídla NATO ako aj celkový zmysel [členstva](#) v obrannej aliancii. Približne rovnaký počet príspevkov ako MZVaEZ či Ozbrojené sily SR publikovala aj oficiálna facebooková stránka NATO MN BG, na príspevkoch však získala značne nižší počet interakcií. Naproti tomu, tri príspevky publikované profilom prezidentky Zuzany Čaputovej mali tretí najvyšší počet interakcií. Čaputová informovala o [návšteve](#) nemeckého prezidenta v Sliaci, pričom poukázala na pozitíva posilnenia obranných kapacít, ako aj zvýšenú jednotu a odhodlanie EÚ a NATO po začiatku ruskej invázie na Ukrajinu. Spolu s ministrom obrany Nađom či predsedom vlády Hegerom predstavuje Zuzana Čaputová príklad úspešnej pozitívnej komunikácie kľúčových obranných tém, ktorá je postavená na jasných a zdieľaných posolstvách.

Správy s neutrálnym sentimentom prichádzali z rôznych zdrojov. Počtom príspevkov však dominovali najmä tradičné médiá. Pozoruhodným faktom je, že najaktívnejším aktérom z hľadiska počtu príspevkov je Extra Plus, ktorý je dezinformačným médiom. Je to v súlade so širším trendom, v rámci ktorého dezinformačné médiá nevytvárajú veľa unikátneho obsahu, ale namiesto toho zdieľajú a republikujú mnohé oficiálne tlačové správy, pričom publikujú aj príspevky na Facebooku alebo iný obsah vytvorený politickými aktérmi. Vzhľadom k počtu interakcií je však zjavné, že príspevky tohto zdroja s neutrálnym sentimentom nedokázali natoľko osloviť publikum.

Aktér	Počet príspevkov	Počet interakcií	Počet komentárov	Počet zdieľaní
Jaro Naď - minister obrany SR, OLANO	39	59 629	3 765	2 873
Ozbrojené Sily SR	17	15 895	764	1 064
Zuzana Čaputová	3	14 081	243	294
Ministerstvo obrany Slovenskej republiky	24	11 239	830	449
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	15	9 645	690	355
Armáda České republiky	1	2 277	60	122
Martin Klus	5	2 050	239	57
Eduard Heger - predseda vlády SR	1	1 832	149	74
NATO Multinational Battlegroup in Slovakia	16	1 804	14	165
OBYČAJNÍ LUDIA a nezávislé osobnosti	3	1 541	90	54
Ivan Korčok	2	1 490	57	30

Tabuľka č. 3: Najúspešnejší aktéri s pozitívnym sentimentom (zoradení podľa interakcií)

Najvyššie počty interakcií získali príspevky tradičných médií, ktoré zväčša publikujú práve obsah s neutrálnym sentimentom a zároveň majú široké publikum. Obsahovo sa tieto príspevky zameriavali na všeobecné informácie o [posilňovaní](#) východného krídla Aliancie a o NATO MN BG, proces [nákupu](#) a [presunu](#) systému [Patriot](#) ako aj [darovanie](#) systému protivzdušnej obrany S-300 Ukrajine, [stiahnutie](#) holandskej batérie Patriot a ďalšie témy. Neutrálny sentiment sa okrem toho objavoval aj v informatívnych príspevkoch ministra obrany a Ozbrojených síl SR.

V prípade obsahu s negatívnym sentimentom stoja na čele získaného počtu interakcií politickí aktéri s obmedzeným počtom dezinformačných médií. V rámci politického spektra sú zastúpené krajne pravicové a krajne ľavicové póly vrátane niekoľkých poslancov. Mimoriadnu mieru interakcií spôsobuje súbor faktorov. Mimo očakávanej prítomnosti negatívnych emócií a politiky nenávisťi svoju úlohu hraje aj skutočnosť, že väčšina anotovaného obsahu s negatívnym sentimentom sa témou NATO MN BG zaoberala sekundárne, najmä v súvislosti s vojnou na Ukrajine. Príspevky [Eduarda Chmelára](#) a [Luboša Blahu](#)² sa okrajovo venovali téme systému Patriot.

Aktér	Počet príspevkov	Počet interakcií	Počet komentárov	Počet zdieľaní
Denník N	6	9 985	628	225
Televízia TA3	11	6 636	1 661	235
Pravda	5	6 043	1 571	303
Jaro Naď - minister obrany SR, OLANO	6	4 275	128	152
SME	5	3 995	593	102
Aktuality.sk	6	3 783	370	110
Extra plus	19	2 735	953	244
TREND - Týždenník o ekonomike a podnikaní	5	2 438	245	156
Konzervatívny denník Postoj	6	2 058	356	64
Ozbrojené sily SR	5	1 880	40	71

Tabuľka č. 4: Najúspešnejší aktéri s neutrálnym sentimentom (zradení podľa interakcií)

² V polovici júna bol poslancovi strany SMER-SD udelený zo strany spoločnosti Meta ban na sociálnej sieti Facebook. Účet, ktorý sledovalo viac ako 170-tisíc užívateľov, bol natrvalo [zrušený](#) z dôvodu opakovaného porušovania pravidiel týkajúcich sa nenávisťných prejavov, šikanovania a obťažovania, podnecovania násillia, ako aj dezinformácií a škôd ohľadom COVID-19. Je otázne, ako by Blahova komunikácia vyzerala, ak by k tomuto kroku Meta nepristúpila. Po svojom zablokovaní na sociálnej sieti Facebook prešiel Blaha na Telegram, ktorý bol však tiež súčasťou sledovaného informačného priestoru.

Ten poslužil ako nástroj pre kritiku vlády (a prezidentky), ktorá má byť podľa oboch aktérov tvorená vojnovými štváčmi (prípadne americkými agentmi), ktorí Slovensko zbytočne ohrozujú a ťahajú do priamej vojenskej konfrontácie s Ruskom.

Podobne tomu [bolo](#) v prípade Ladislava Kamenického, ktorý podobne ako jeho predchodcovia skrýval svoju kritiku za naratív mieru (pomoc Ukrajine poslaním S-300 má byť odmietnutím mieru). Prípadne sa stretávame s volaním po [neutralite](#) zahraničnej politiky Slovenska, ktoré sa malo privedením systémov Patriot stať obeťou nechcenej [militarizácie](#). V rámci obsahu s negatívnym sentimentom skutočne dominoval naratív toho, že Slovensko sa vďaka pomoci Ukrajine [stáva](#) terčom. Zároveň boli v mnohých prípadoch znehodnocované obranné a bezpečnostné záujmy Slovenska, ktoré vraj majú fungovať na [úkor](#) každodenných potrieb Slovákov.

Aktér	Počet príspevkov	Počet interakcií	Počet komentárov	Počet zdieľaní
Eduard Chmelár	2	16 486	501	4 181
Luboš Blaha	1	10 150	709	1 167
Ladislav Kamenický	1	9 715	167	616
Tomáš Taraba - predseda ŽIVOT NS	1	6 323	198	669
Marian Kotleba	1	3 569	186	893
Slobodný vysielateľ	3	3 070	249	613
Marek Kurta • Republika	1	3 003	517	417
Igor Melicher - Mladí Sociálni Demokrati	2	2 952	220	514
Anna Belousovová	1	2 157	221	379
Artur Bekmatov	2	1 392	51	213

Tabuľka č. 5: Najúspešnejší aktéri s negatívnym sentimentom (zoraďený podľa interakcií)

Rovnako bola [spochybňovaná](#) účinnosť systému Patriot, zníženie počtu vojakov a stiahnutie jednej z batérií Patriot bolo začiatkom októbra Marianom Kotleboom [označené](#) za útek vojakov NATO. Príchod nemeckých vojakov bol dokonca v jednom z príspevkov označený za návrat k histórii [nacistickej](#) okupácie v boji proti Rusku. Taktiež sa [objavila](#) konšpiračná teória, v rámci ktorej malo byť poskytnutie systému S-300 Ukrajine tajným plánom pre umiestnenie cudzích vojakov a následnú okupáciu. V širšom rámci anotovaného obsahu s negatívnym sentimentom tak možno hovoriť o uplatnení nasledujúcich princípov: téma NATO MN BG bola využitá ako nástroj pre šírenie dezinformačných naratívov v kontexte vojny na Ukrajine (Slovensko ako terč) a pre kritiku vlády (ako vojnoví štváči či americkí agenti); prítomnosť vojakov NATO MN BG má byť nechcená a reálne zámery jej prítomnosti utajované; systém Patriot je nedostatočný; obranná a bezpečnostná politika Slovenska funguje na úkor záujmov bežného obyvateľstva.

Príloha č. 1: Metodológia a dizajn výskumu

Cieľom štúdie je poskytnúť čitateľom lepšiu predstavu o tom, ako bola komunikovaná prítomnosť NATO MN BG na Slovensku. Autori očakávajú, že táto štúdia môže byť prínosom pre StratCom komunity, vrátane slovenského a českého ministerstva obrany a ozbrojených síl, a že bude využiteľná pri ich práci a spolupráci. Zo širšej perspektívy NATO by správa mala pomôcť odstrániť medzeru v znalostiach o kľúčovom, ale zriedkavo diskutovanom “strede” východného krídla NATO.

Táto štúdia využíva kvalitatívne a kvantitatívne postupy na hodnotenie komunikácie o NATO MN BG na sociálnych sieťach na Slovensku. Opiera sa o softvér vyvinutý spoločnosťou Gerulata Technologies na zber údajov z Facebooku a rôznych webových stránok. Náš súbor údajov pokrýva obdobie takmer 9 mesiacov: od 1. februára 2022 do 16. októbra 2022. Obsah zo sociálnych médií sme hľadali pomocou súboru kľúčových slov súvisiacich s NATO MN BG a anotovali sme obsah podľa kategórií aktéra, témy a sentimentu. Dataset obsahuje viac ako 1 900 výsledkov, z ktorých bolo na analýzu vybraných 417 relevantných

článkov a príspevkov (vrátane textových príspevkov, obrázkov a videí).³ Údaje boli zoradené podľa počtu interakcií zostupne. Tento prístup nám pomohol zoradiť obsah podľa virality a zapojenia publika a umožnil nám vyfiltrovať len najrelevantnejšie príspevky.

Všetky údaje boli zozbierané prostredníctvom monitorovacieho nástroja Gerulata Juno vyvinutého spoločnosťou Gerulata Technologies. Systém umožňuje monitorovanie rôznych informačných zdrojov, ako sú Telegram, Facebook, YouTube alebo mediálne spravodajské kanály. Gerulata Juno nám umožnil použiť moderné modely umelej inteligencie na porozumenie jazyka a ďalšie pokročilé techniky analýzy údajov, aby sme zlepšili naše možnosti analýzy.

³ Štúdia sa výhradne sústredila na tému NATO MN BG na Slovensku. Prvotná verzia získaného datasetu bola redukovaná do finálneho počtu 417 analyzovaných článkov a príspevkov z dôvodu relevancie sledovaného obsahu. Prvotné výsledky vyhľadávania obsahu pomocou kľúčových slov ("bojova skupina", "battlegroup", "battle group", "system Patriot", "Sliac") zahŕňali obsah, ktorý so sledovanou témou nesúvisel (napríklad bojové skupiny v iných členských štátoch NATO alebo bojové skupiny ukrajinskej armády). Pri redukcii datasetu hrali rolu aj špecifiká sledovaných platforiem sociálnych sietí. Predovšetkým išlo o Telegram, v ktorom monitorovací nástroj zachytil totožný obsah rovnakého aktéra dvojnásobne kvôli rozlíšeniu príspevkov kanála a skupinových správ. Ďalej anotované na Telegramu neboli ani skupinové príspevky bežných používateľov. Podobne tomu bolo v prípade obsahu z webových stránok, v ktorom nebola NATO MN BG obsiahnutá primárne, prípadne obsahu, ktorý prinášal prehľad správ.

Okrem toho sa prostredníctvom platformy uskutočnila anotácia, filtrovanie a vizualizácia údajov.

Proces anotácie bol koncipovaný tak, aby odpovedal na tri otázky: Kto sú relevantní aktéri? Aký je sentiment diskurzu súvisiaceho s NATO MN BG? A aké témy a naratívy sú dominantne komunikované? Odpovede na tieto otázky nám umožnili zachytiť tri hlavné kategórie – aktérov, sentiment a naratívy.

Aktéri

Kategória špeciálne navrhnutá na kvantifikáciu typov aktérov, ktorí komunikujú obranné témy. Táto kategória bola rozdelená na sedem podkategórií: 1) politický aktér, 2) influencer, 3) inštitúcia, 4) aktér občianskej spoločnosti, 5) mainstreamové médium, 6) alternatívne médium, 7) iné.

Sentiment

Cieľom tejto kategórie bolo odpovedať na to, ako daný príspevok komunikuje z hľadiska sentimentu. Sentiment obsahu sa hodnotil na stupnici pozitívny – neutrálny – negatívny.

Pozitívny sentiment bol chápaný ako sentiment súhlasiaci a/alebo podporujúci prítomnosť NATO MN BG na Slovensku. Vnímame to ako súčasť širšieho schvaľovania súčasnej oficiálne deklarovanej zahraničnej a bezpečnostnej politiky Slovenska. Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky 2021 definuje Slovensko ako nezávislý, suverénny, demokratický štát, ktorý sa riadi univerzálnymi hodnotami slobody, plurality, ľudských práv, spravodlivosti, ľudskej dôstojnosti, solidarity a slobodného trhu. Členstvo v NATO a EÚ sa označuje za pilier bezpečnosti Slovenska a výraz jeho civilizačných hodnôt a geopolitickej orientácie. Tieto postoje sa odrážajú v Obrannej a Vojenskej stratégii a sú v súlade s Ústavou SR.

Témy

Táto kategória bola navrhnutá tak, aby zachytila širšie témy súvisiace s NATO MN BG. Kategóriu tém sme rozdelili na relevantný a irelevantný obsah. Za relevantnú tému sme považovali každý príspevok, video alebo obrázok, ktorý sa explicitne týkal prítomnosti NATO MN BG na Slovensku.

Cieľom tejto kategórie bolo zistiť, aké témy súvisiace s NATO MN BG v slovenskom diskurze prevládajú. Z anotácie prvotného súboru dát sme identifikovali nasledujúce témy či subnaratívy: 1. Základné informácie, 2. Systém Patriot, 3. Stiahnutie batérie systému Patriot, 4. Prítomnosť NATO MN BG ako

“okupácia”, 5. Analógia s rokom 1968, 6. Letecká základňa Sliač - americká základňa/referendum, 7. Letecká základňa Sliač - stratené vybavenie, 8. Iné.

Analýza naratívov

Vykonalí sme kvalitatívny výskum týkajúci sa dominantných naratívov. Na základe anotovaných údajov sme vybrali najpopulárnejšie naratívy. Silu zásahu sme posudzovali podľa relatívneho počtu interakcií, ktoré príspevok získal. V komunikácii však dominovala téma systému Patriot a základné informácie o nasadení NATO MN BG na Slovensku.

Analýza naratívov je súbor metód, ktoré sa používajú na interpretáciu textových a vizuálnych položiek s príbehovou formou. V tejto správe sme sa pýtali, aký naratív bol zachytený v obsahu sociálnych médií. Keďže nie všetok obsah obsahoval identifikovateľný naratív, zamerali sme sa len na články a príspevky, ktoré naratív mali.

Analýza sentimentov

Anotácia údajov nám tiež umožnila vytvoriť komplexný prehľad nálad komunikovaných v kontexte NATO MN BG. To nám umožnilo analyzovať a určiť, aký sentiment komunikovali najvplyvnejší aktéri a ako sa navzájom odlišujú.

Na analýzu sentimentu sa vzhľadom na komplexnosť súboru údajov použila manuálna anotácia. Jednoduchá analýza sentimentu pomocou NLP by označila len emóciu príspevku bez ďalších kontextových indícií. Zložitejší model strojového učenia by stále potreboval označené tréňované údaje a pravdepodobne by nedosiahol presnosť manuálnych anotácií.

Limitácie

Náš prístup má niekoľko obmedzení. Po prvé, nie je ľahko škálovateľný. Vo veľkej miere sa spolieha na manuálnu anotáciu, ktorá je časovo náročná a vyžaduje vyškolených anotátorov. Ani anotované údaje nie sú bez následnej kontroly kvality výlučne spoľahlivé.

Po druhé, hoci sa domnievame, že počet interakcií je najlepším možným ukazovateľom na triedenie údajov, má určité vnútorné obmedzenia. Koreluje s počtom sledovateľov a ako taký uprednostňuje úspešnejšie subjekty sociálnych médií. Zároveň je potrebné dodať, že počet interakcií ako metrika nereflektuje vo výsledkoch prítomnosť článkov uverejnených na webových stránkach.

Na získanie súboru údajov sa použil úzky súbor kľúčových slov pri vyhľadávaní s automatickým rozpoznávaním slovenského a českého jazykového prostredia/obsahu. Súbor údajov je teda výsledkom vyhľadávania, ktoré nebolo zamerané na konkrétny zoznam aktérov, ale na slovenský a český informačný priestor ako celok. Zároveň možno pracovať s hypotézou, že nami použitý súbor kľúčových slov neobsahuje výrazy, ktoré pri komunikácii témy využili niektorí aktéri.

Technické parametre výskumu:

Sledované obdobie: 31.1.2022 – 16.10. 2022

Kľúčové slová: "bojova skupina", "battlegroup", "battle group", "system Patriot", "Sliač"

Počet výsledkov: 417

Interakcie: 260 572

Reakcie: 219 772

Komentáre: 21 070

Zdieľania: 19730

Počet zdrojov: 115

Softvér: Gerulata Juno

Anotovanie: manuálne anotovanie témy, sentimentu a typu aktéra

Adapt Institute

■ Na vršku 8
811 01 Bratislava
Slovak Republic

■ office@adaptinstitute.org
■ +421 908 327 491
■ www.adaptinstitute.org